

„Bůh je mrtev. Bůh zůstává mrtev. A my jsme ho zabili.“

Friedrich Nietzsche¹

Nietzscheho výrok nejlépe vystihuje, kam dospělo myšlení lidí a vztah k Bohu po několika staletích sílícího intelektuálního odporu vůči náboženství a feudálnímu absolutismu. Ale Nietzsche zemřel před více než sto lety a můžeme v klidu konstatovat společně s apoštolem Pavlem: „*Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moudrost světa bláznovstvím?*“ (1K 1,20). Přesto je dobré vědět, kde se to bláznovství vzalo a jak se víra vytratila ze života tolika lidí v křesťanských národech. Proto v tomto prvním dílu o klamech, jež ohrožují naši budoucnost se budeme snažit velmi stručně popsat alespoň některé ideje vedoucí ke dnešnímu duchovnímu stavu křesťanských národů.

Odcizení se Bohu, které vyvrcholilo popíráním jeho existence v ateistické ideologii, začalo pozvolna v období renesance (15. – 17. století), o níž se říká, že byla zlomovým obdobím, které položilo základy moderní Evropy, vědy, umění i filozofie. Mezi osobnosti renesance patřili Leonardo da Vinci, Niccolò Machiavelli, William Shakespeare. Na renesanci navázalo období osvícenství jehož představiteli byli například Voltaire nebo Immanuel Kant. Osvícenští představitelé se pustili do ještě otevřenějšího odporu proti církvi a feudálnímu systému. Hlavní rysy osvícenství jsou důraz na rozum, na kritiku církve a absolutismu, boj za svobodu myšlení.

Filozof Friedrich Nietzsche (žil v letech 1844 – 1900) je představitel intelektuálního prostředí ovlivněného předchozími obdobími. Jeho práce významně ovlivnila myslitele konce 19. a celého 20. století.

Myšlenky vzešlé z renesance a osvícenství oslovily zejména a v první řadě intelektuální, politické kruhy, ale i některé šlechtice a také bohatší společenské vrstvy společnosti. Nietzsche patrně chtěl vyjádřit, že Boha lidé zabili sami v sobě tím, že ho začali vytěšňovat ze svého života v myslích i srdcích. Zároveň, ruku v ruce s rostoucím sebevědomím, až pýchou člověka vůči Stvořiteli a touhou vzít spravedlnost a svůj osud pevně do vlastních rukou, vznikly podmínky pro oslabení a posléze i svrhnutí feudálních pánů a také oslabení církve. Dá se říct, že jedním z plodů tohoto duchovního proudu je sekularizace společnosti a také podoba demokracie (Montesquieu – dělba moci jako základ moderní demokracie.). Dnešní stav nenastal z ničeho nic, ale postupným zpochybňováním pravdivosti církevních

¹ Pod jeho slova, že Bůh je mrtev, prý kdosi připsal: Bůh není mrtev, mrtev je Nietzsche

nauk, kladením důrazu na svobodu myšlení a slova v protikladu s absolutistickým uspořádáním společnosti, v níž byla tato svoboda mnoha lidem odepírána.

Důsledky

Vlivem myslitelů šířících v posledních pěti stech letech (hlavně v Evropě) myšlenky zaměřené proti církvi, jejímu učení a jejímu vedení ke slepé víře a poslušnosti, a myšlenky inspirující k odporu proti feudalismu, se měnil postoj člověka vůči Bohu v křesťanských národech od přirozené pokory a respektu vůči svému Stvořiteli k postoji plné nezávislosti na něm. Nestalo se to samo od sebe, ale není cílem této práce, abychom analyzovali podrobně příčiny tohoto vývoje. Apoštol Pavel upozorňuje na tento vývoj již v prvním století (2Tes 2,3-12). Konkrétní důsledky vidíme na vlastní oči. Skoro prorocky to vystihl F. M. Dostojevský, když napsal (Bratři Karamazovi) „Jestliže Bůh neexistuje, pak je všechno dovoleno.“ a to se dnes děje ve stále větší míře. Jeden z důvodů je v tom, že většina lidí dlouho ani netušilo, že Bůh, jeho slovo a učení církvi není totéž.

Východisko – uvědomnění si pravé svobody od Boha, víra v záchranu, v odpuštění a naděje skrze Ježíše Krista

Znalost Bible mezi věřícími lidmi v minulých staletích byla malá. Dnes si díky dostupnosti Bible v mnoha národních jazycích řada lidí začíná uvědomovat, že Boží slovo a víra na něm založená není úplně to samé, jako církevní učení. Mezi křesťany se začínají probouzet jednotlivci i křesťanské skupiny, pod vlivem skutečných Božích myšlenek, příběhů, moudrosti, o níž čtou v Bibli a uvědomují si skutečnou Boží lásku vůči nám, projevenou v Ježíšově obětování svého života tím, že dobrovolně podstoupil popravu přibitím na dřevo, i když se ničeho špatného nedopustil. Tímto nezpochybnitelným skutkem zaplatil výkupné za naše životy, vykoupil nám naději na odpuštění hříchů. Přijetí této naděje vírou je jedním ze základních východisek přemáhajících smrt a soud milosrdenstvím a umožňující lepší budoucnost i pro ty, co zemřeli.